kolektif

EKOLOJİKOLEKTİFİBÜLTENİ
www.ekolojistler.org
08/3

- ekososyalist foruma doğru
- 2. ekososyalist manifesto
- 2. ekososyalist manifesto taslak metni tartışma sonuçları
- iklim değişikliğine karşı halkların sözleşmesine destek bildirisi
- bağlantıları kurmak: somut ve gerçekçi bir iklim değişikliği manifestosu

ekososyalist foruma doğru

7-8 Ekim 2007 tarihlerinde aralarında Arjantin, Avustralya, Belçika, Brezilya, Danimarka, Kıbrıs, Fransa, Yunanistan, İtalya, İsviçre, Birleşik Krallık ve ABD gibi 13 farklı ülkeden birçok ekolojist parti ve hareket içinden aktivistin "Paris Buluşması" sonucunda Uluslararası Ekososyalist Ağ'ın kuruluşu dünyaya duyurulmuştu. Ağ ile, 2001 yılında Joel Kovel ve Michael Löwy tarafından Paris'te yayınlanan ekososyalist manifestoyu referans alan ve onu son yıllarda yaşanan yeni deneyimlerle zenginleştiren bir manifestonun hazırlanmasına başlandı.

27 Ocak- 2 Şubat 2009 tarihleri arasında Brezilya'nın Amazon bölgesindeki Belem kentinde, Dünya Sosyal Forumu'na paralel olarak yapılacak Ekososyalist Forum ile açıklanacak olan ikinci manifestonun taslağı, Kovel-Löwy ikilisine Ian Angus'un da katılımıyla 2008 yılının Nisan ayında kaleme alındı. Taslak, katılımcı bir üslupla, kamuoyuna açık bir iletişim listesinde dünya çapında yorum, eleştiri ve önerilere açıldı.

Ekoloji Kolektifi de bu doğrultuda 14 Temmuz 2008 Pazartesi günü İstanbul'da, 15 Temmuz 2008 Salı günü Ankara'da ve 17 Temmuz 2008 Perşembe günü Mersin'de olmak üzere üç tartışma toplantısı düzenledi. Her üç ilde de tartışmalar, taslağın geneli üzerinden (birinci manifesto metniyle kıyaslamalı olarak) bir yöntem tartışmasıyla beraber taslağa ilişkin genel eleştiriler ve ardından da somut önerileri içeren bir eksende gerçekleştirdi. Bu toplantıların ardından derlenen somut eleştirilerin ve önerilerin yer aldığı metni ekte bulabilirsiniz. Bu toplantılar ardından Ekoloji Kolektifi, ekososyalist manifesto tartışmalarını teorik ve pratik düzeyde derinleştirme ve Dünya Sosyal Forumu bünyesinde yapılacak Ekososyalist Forum'a Türkiye'de yürütülen tartışmaları İngilizce/ Türkçe bir kitap/derleme olarak aktarma kararı aldı.

Manifesto İle İlgili Bakınız: (1.) Ekososyalist Manifesto (İng) http://www.ecosocialistnetwork.org/Docs/EcoManifesto.htm
(1.) Ekososyalist Manifesto (Tr) http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=77
(2.) Ekososyalist Manifesto Taslağı (İng) http://www.ecosocialistnetwork.org/Docs/Mfsto2/2nd-Ecosocialist-Manifesto-DRAFT-en.pdf
(2.) Ekososyalist Manifesto Taslağı (Tr) http://www.ekolojistler.org/ekoloji-kolektifi-2.-ekososyalist-manifestoyu-tartisiyor.html
Uluslararası Ekososyalist Ağ'ın Tartışma Listesi: http://groups.yahoo.com/group/EI-Network/

2. ekososyalist manifesto

'Dünya iklim değişikliği nedeniyle bir hummaya yakalanmış durumdadır; hastalık ise kapitalist gelişim modelidir '
Evo Morales, Bolivya Devlet Başkanı, Eylül 2007

İnsanlığın seçimi

Bugün insanlık katı bir seçimle karşı karşıya: Ya ekososyalizm ya barbarlık.

Kapitalizm, son yüzyılın barbarlıklarına (yüz yıl süren savaş, vahşi emperyalist yağma ve soykırım) yeni korkular ekledi. Soluduğumuz havanın ve içtiğimiz suyun kalıcı bir şekilde kirletilmesi ve küresel ısınmanın dünyamızın çoğu bölümünü yaşanmaz hale getirmesi artık tamamen mümkün.

Bilim açık ve su götürmez: İklim değişikliği bir gerçek; ve ana nedeni, başta petrol, doğalgaz ve kömür olmak üzere fosil yakıtların kullanılması. Günümüzde Dünya, birkaç on yıl öncesinde olduğundan çok daha sıcak ve bu büyümenin hızı artıyor.

Başıboş bırakıldığı taktirde, küresel ısınmanın insan, hayvan ve bitki hayatı üzerinde felaketle sonuçlanan etkileri olacak. Ürün rekolteleri sert bir düşüş yaşayacak, ki bu da geniş çaplı açlığa yol açacak. Yüz milyonlarca insan bazı bölgelerde kuraklık, bazı bölgelerde de okyanus seviyelerinin yükselmesi sonucu yerlerinden olacak. Düzensiz, tahmin edilemez hava artık normal kabul edilir hale gelecek. Sıtma, kolera ve hatta daha ölümcül hastalıkların salgınları her toplumun en fakir ve en savunmasız üyelerini vuracak.

Bu durum en yıkıcı etkisini emperyalizm tarafından pek çok kez tahrip edilenler- yani Asya, Afrika, Latin Amerika halkları ve tüm yerli haklar- üzerinde gösterecek. İklim değişikliği haklı olarak zenginlerin fakirler üzerinde gerçekleştirdiği bir tecavüz şekli olarak anılıyor.

Ekolojik yıkım kapitalizmin rastlantısal bir özelliği değildir: Sistemin DNA'sında vardır. Doymak bilmeyen, karları arttırma ihtiyacı reformlarla düzeltilemez. Büyümesine sınırlar konduğu taktirde kapitalizm bir insanın nefes almadan yaşayabileceğinden daha fazla dayanamaz.

Kapitalizmde büyümenin tek ölçütü, insan ve doğaya doğrudan zararı olan muazzam miktarda ürünler ve hastalık yaymadan, soluduğumuz oksijeni üreten ormanları yok etmeden, ekosistemleri tahrip etmeden ve sanayi atıklarından kurtulmak için suyumuza ve havamıza kanalizasyon muamelesi yapmadan üretilemeyecek metalar da dâhil olmak üzere her gün, her hafta ve her sene ne kadar satışın yapıldığıdır.

Kapitalizm her zaman ekolojik açıdan yıkıcı oldu. A.B.D'deki enerji santrallerinden Endonezya'daki ormanlara, Kanada'daki asfalt kumsallarından Nijerya'daki petrol kuyularına, küresel kar dürtüsü doğaya tarif edilemeyecek zararlar vermekte.

Kendi yaşamlarımız süresinde, dünyaya yapılan bu saldırlar hız kazandı. Dünyayı bir dönüşümün arefesine, felaketin kıyısına getiren nitel dönüşüm, nicel değişimin yerini alıyor. Artan miktarda bilimsel araştırma, küçük sıcaklık artışlarının, Grönland buz tabakasının hızla erimesi ya da kutuplarda buz altında kalan ve okyanusun derinliklerinde saklı metanın açığa çıkması gibi iklim değişikliğini kaçınılmaz kılacak kontrol dışı pek çok etkiyi tetikleyebileceğini saptadı.

Kapitalizm egemen sosyal düzen olmaya devam ettiği takdirde, emperyalist güçler dünyanın azalan kaynaklarını sürekli kontrol edebilmek için kendi aralarında ve dünyanın güneyiyle savaşa dursun, bizim ümit edebileceğimiz en iyi şey katlanılmaz iklim koşulları, sosyal krizlerin şiddetlenmesi ve sınıf sömürüsünün en vahşi şekillerinin yaygınlaşması olabilir. En kötüsü, insan yaşamı artık bir son bulabilir.

Kapitalizm, insanlık da dâhil olmak üzere, doğanın başlıca düşmanıdır. Onu yok etmek hiçbir zaman şu ankinden daha acil olmamıştır

Değişim için kapitalist taktikler

Dünya, atmosferdeki karbonu umarsızca arttırmamız sonucu giderek büyüyen yıkım da dahil olmak üzere, ekolojik yıkım ile mücadele etmeyi amaçlayan stratejilerin seline kapılmış durumda. Bunların büyük bir kısmının ise ortak bir özelliği var: Egemen küresel sistem kapitalizm tarafından ya da onun adına tasarlanmış olmaları.

Ekolojik krizin sürmesine neden olan sistemin, aynı zamanda bu tartışmanın kavramlarını da koyması bizi şaşırtmamalı. Zira sermaye atmosferdeki karbonu kontrol ettiği gibi bilgi üretim araçlarını da kontrol ediyor. Ve sermayenin hatasını anlayıp kendisini ekolojik açıdan makul bir üretim sistemine dönüştürmesi de düşünülemeyeceğinden, yeryüzünde açtığı yaraları sanki iyileştirebilirmiş gibi davranması gerekiyor. Bu nedenle sermayenin politikacıları, bürokratları, ekonomistleri ve profesörleri, her birinin yolu 'dünyadaki ekolojik tahribatın, serbest pazarı ve dünya ekonomisini yöneten sermaye birikim sistemini kesintiye uğratmadan da tamir edilebileceği' ana fikrinde kesişen sonsuz öneriler ileri sürmekteler.

Ama bir insan iki efendiye (bu örneğimizde yeryüzünün bütünlüğü ve kapitalizmin karlılığı) birden hizmet edemez. Bunlardan biri bir kenara konmalı ve dünyamızı para yönettiğinden, doğanın- ve dolayısıyla insanın hayatta kalmasının- gereksinimleri, birikiminin devam edebilmesi için sermayeye boyun eğecek demektir. Bu yüzden, ekolojik felakete giden yolu gözden geçirmek adına bilinen önlemlerden radikal biçimde şüphe etmek için her sebebimiz var.

Ve gerçekten de, aslında şirket merkez binalarının avlularındaki yeşilliklerden bir farkı olmayan sahte bir makyaj olmanın ötesinde, geçen otuz beş sene içerisindeki reformlar utanç verici birer başarısızlık oldular. Bireysel iyileşmeler elbette var ama bunlar sistemin acımasızca genişlemesi ve üretiminin kaotik niteliği yüzünden kaçınılmaz olarak eziliyor ve süpürülüyor.

Bir gerçek, bu başarısızlığı göstermek adına bir işaret verebilir: Kyoto Protokolü'nün 1997'de ortaya çıkmasına rağmen, 21.Yüzyıl'ın ilk dört senesinde yıllık küresel karbon salınımı 1990'lı yılların nerdeyse 3 katıydı.

Kyoto iki yöntem kullanıyor: Emisyonlarda belli azaltımları tutturabilmek için emisyon ticareti yapmayı sağlayan ' üst sınır ve ticaret' (the cap and trade) sistemi ile sanayileşmiş uluslardaki salınımları dengelemek için Güney yarımkürede gerçekleştirilen Temiz Gelişim Mekanizmaları (CDM) adlı projeler.

Bu yöntemlerin hepsi pazar mekanizmalarına dayanıyor, ki bu da her şeyden önce, atmosferdeki karbonun bir mala dönüşmesi, dolayısıyla da küresel ısınmayı icat eden sınıf çıkarının kontrolü altında olması demek.

Kapitalistler karbon emisyonlarını azaltmaları için zorlanamıyor, ama aslında, para için bunu yapmaları sağlanırsa, bu sayede para üzerindeki egemenliklerini karbon pazarını kendi amaçları adına kontrol etmek için kullanmalarına izin verilmiş oluyor ve söylemek gereksiz ki, bu daha da fazla karbon kaynağı için yıkıcı araştırmaları beraberinde getiriyor.

Sermayenin kontrolü altındaki uysal hükümetler tarafından piyasaya sürülebilecek emisyon miktarlarına getirilen bir sınır da yok.

Buna, sonuçları değerlendirmede kullanılan her bir metodu doğrulamanın kelimenin tam anlamıyla imkânsız olduğunu da eklediğimizde, bu rejimin sadece emisyonları kontrol etmede yetersiz olduğu değil; yerli hakların ve onların yaşam alanlarının neo-kolonyal sömürüsünün yanında her tür yükümlükten kurtulma ve sahtekârlığa da izin veren bir hareket alanı sağladığı da görülebilir. Wall Street Journal'ın 2007 Mart'ında yazdığı gibi: Emisyon ticareti bazı çok büyük şirketlere para kazandırabilir ama bu saçmalığın küresel ısınma için çok da fazla bir şey yapacağına bir an dahi inanmayın. Gazete ' yasal süreçle kumar oynayan' karbon ticaretini 'eski moda' olarak nitelemişti.

Yine de bu değersiz sistem, seçilen yol olma özelliğini sürdürüyor. Son yapılan bir tartışmada, Birleşik Devletler'deki Demokrat Parti'nin tüm başkanlık heveslileri 'üst sınır ve ticaret' modelini onayladılar. Ve Kasım 20007'de, 2012'de süresi dolan Kyoto'yu yenilemenin yollarını hazırlamak için düzenlenen Bali geçici iklim toplantılarında, önümüzdeki dönemde daha beter kötüye kullanma vakalarına tanık olmamızın yolu açıldı. Bali, en iyi iklim bilimciler tarafından ileri sürülen (2050'ye kadar %90) esaslı karbon azaltma hedeflerine açık bir şekilde değinmekten kaçındı; düzenleme üzerindeki yetkiyi Dünya Bankası'na vererek, Güney halklarını nerdeyse tamamen sermayenin nazik merhametine terk etti; karbon kirliliğini dengelemeyi daha da kolaylaştırdı. Özetle Bali, kirletme kredilerine ulaşım sağlayabilmek için 300'den fazla şiketin STK olarak kayıt yaptırdığı, neoliberal bir zevk partisiydi.

Yağmacı iklim düzenleme sistemine ve yaşamı tehdit eden ekolojik krizin bütün veçhelerine karşı dünya çapında müthiş bir radikal tepki yolda. Bu tepki, iklim krizinin tek akılcı ve adil çözümünün her şeyden önce, karbonu toprağın altında tutmak olduğunu savunan basit ve yaşamı-olumlayan ilkesi ile kendisini Bali'de ve başka yerlerde hissettirdi.

Bu 'hareketler hareketi' tarafından ileri sürülen pek çok değerli müdahalenin ötesinde, tek ve kapsayıcı bir bakış açısı tartışılmaya başlıyor: İnsanlığın geleceğini

savunmak ve sürdürmek adına tüm mücadelelere sermayenin kendisine karşı verilen daha büyük bir mücadelenin ışığından bakılan devrimci bir dönüşüm gerekmekte. Bu daha geniş mücadele sadece reddedici bir niteliğe sahip olmamalı. Başka tür bir toplumu müjdelemeli ve işte biz bunu ekososyalizm olarak adlandırıyoruz.

Kapitalist Eko-yıkıma Son! Ekososyalist Alternatif

Ekolojik krizi çözmek için yapılan kapitalist girişimler iflas etti: Ancak uygarlığın doğasında köklü bir değişim insanlığı iklim değişikliğinin yıkıcı sonuçlarından koruyabilir.

Ekososyalist hareket bu yıkıcı gidişatı durdurmayı ve geriye çevirmeyi amaçlar. Bizler, kapitalizmin ekolojik yıkımına karşı getirilebilecek her sınırlamayı dayatmaya ve kapitalizmi, üretim araçlarının kapitalist mülkiyetten kamusal mülkiyete dönüştürüldüğü ve ekosistemlerin korunması ve yenilenmesinin tüm insan etkinliklerinin temel bir parçası olacağı bir topluma dönüştürebilecek bir hareket kurmak için mücadele edeceğiz.

Başka bir deyişle, ekososyalizm kapitalist/endüstriyel sisteme karşı, toplumsal gereksinimler ve ekolojik denge gibi finansal olmayan kriterler üzerine kurulmuş bir ekonomik politikayla radikal toplumsal bir alternatif kurma çabasıdır. Kapitalizmle çelişmeyen "piyasa ekolojisi" ve yeryüzünün doğal kaynaklarını ihmal eden " verimlilik yanlısı sosyalizm"e karşı eleştirileri birleştirir.

Ekososyalizmin hedefi, ekolojik akılcılığa, demokratik kontrole, toplumsal eşitliğe ve kullanım değerinin değişim değerinden üstün olmasına dayanan yeni bir toplumdur. Bu amaçlar, toplumun yatırım ve üretim hedeflerini belirleyebilmesine olanak tanıyan demokratik planlamayı ve insanlığın üretici güçleri için yeni bir teknolojik yapıyı, yani toplumsal ve iktisadi devrimci bir dönüşümü gerektirir.

Cinsiyetin özgürlüğü ekososyalizmin ayrılmaz bir parçasıdır. Kadının ve doğanın bozulması tarih boyunca ve özellikle de paranın hayata hükmettiği kapitalizmin tarihi boyunca birbirine son derece bağlı olmuştur. Dolayısıyla, yaşamı savunmak ve geliştirmek sadece kadına değerinin geri verilmesi konusu değildir; aynı zamanda, yaşamı gözeten ve yalnızca 'kadın işi' ya da 'geçim kaynağı' olarak görüldüğü için terk edilen emek biçim ve ilişkilerini savunma ve geliştirme konusudur.

Küresel ısınmanın yıkıcı sürecini çok geç olmadan durdurabilmek için :

1.enerji sisteminde; sera gazı etkisinden sorumlu fosil yakıtların (petrol, kömür) temiz eolik ve güneş enerjili güç kaynaklarıyla değiştirilmesi yoluyla

2.taşımacılık sisteminde; özel araçların kullanımının sert bir biçimde düşürülüp yerine bedava ve yeterli toplu taşımanın geçirilmesi yoluyla

3. israfa, eskimeye/demode olmaya ve bariz olarak rekabete dayalı şu anki tüketim alışkanlıklarında

radikal değişiklikler sunmalıyız.

Yaşamda kalma mücadelesinin tehlikeye atılmasını önlemek için sanayi ve tarımın tüm sektörleri yok edilmeli (nükleer enerji, silahlanma, reklam), azaltılmalı (fosil yakıtlar) ya da yeniden yapılandırılmalı (otomobiller) ve yenileri (güneş enerjisi, ekolojik tarım) tüm bu alanlarda tam istihdam muhafaza edilerek geliştirilmeli.Bu tip bir değişim üretim araçları üzerinde toplumsal kontrol ve demokratik planlama olmadan imkansızdır. Yatırım ve teknolojik değişim üzerindeki demokratik toplumsal kararlar, toplumun ortak menfaatleri için bankalar ve kapitalist girişimcilerin kontrolünün yerini almalı.

'Despotik" olmaktan ziyade, planlama tüm toplumun özgürleşme pratiğidir: Karar alma özgürlüğü ve bireylerin yaşamlarını ve ölümlerini kontrol eden ve onları Max Weber'in ekonomik "demir kafes" adını verdiği gibi zincirleyen kapitalist sistemin yabancılaştıran ve metalaştıran "ekonomik yasalar'ından kurtulmaktır.

Ekososyalizme geçiş tarihsel bir süreçtir, toplumun, kültürün ve davranışların sürekli devrimci dönüşümüdür. Bu dönüşüm yalnızca yeni bir üretim tarzına ve eşitlikçi, demokratik bir topluma değil aynı zamanda paranın hükümdarlığının dışında, reklamlar yoluyla suni olarak üretilen tüketim alışkanlıklarının dışında ve yararsız ve/ya da zararlı malların sınırsız üretiminin dışında yeni bir ekososyalist toplumsallaşmaya da yol açar. Bu tip bir sürecin, sosyal ve politik yapıların -nüfusun en geniş bölümünün ekososyalist bir programa olan aktif desteğine dayalı- devrimci dönüşümü olmadan başlayamayacağını vurgulamak önemli.

Yeşil bir sosyalizmi düşlemek ve bunun için mücadele etmek bugün somut ve acil reformlar için mücadele edilmemesi anlamına gelmez. 'Temiz kapitalizm' ilüzyonuna kapılmadan, zaman kazanmaya ve baştakilere (hükümetler, şirketler, uluslararası kurumlar) temel ancak gerekli bazı değişiklikleri dayatmaya çalışmalıyız:

-sera gazlarının emisyonunda sert ve uygulanabilir azatlım

-ücretsiz toplu taşıma

-kirlilik yaratan araçların vergilendirilmesi

-kara taşıtlarından trenlere aşamalı olarak geçilmesi

-savaş harcamalarının ev ve işyerlerinde ekolojik yeniden yapılandırılmaya kaydırılması

Bu ve benzeri talepler Seattle'da 1999 yılından beri toplumsal ve çevre hareketlerinin sistem karşıtı ortak bir mücadeleye yakınsanması için çabalayan kararlı yeni bir hareket olan Küresel Adalet hareketi ve Dünya Sosyal Forumları'nın gündemlerinin merkezinde.

Küresel ısınma konferans salonlarında ve anlaşma müzakereleriyle durdurulmayacak: sadece ezilenlerin, eko-yıkım kurbanlarının yoğun eylemleri bir değişim yaratabilir. Üçüncü Dünya ve yerli halklar bu mücadelenin, kirleten çokuluslu şirketlerle, zehirli kimyasal tarım ticaretiyle, genetiğiyle oynanmış istilacı tohumlarla ve aç insanların ağızlarındaki tahılı çalıp araba depolarına koyan bio-yakıtla savaşın ön sıralarındadır.Kuzey ve Güneydeki antikapitalist ekolojik hareketlilik arasındaki dayanışma stratejik önceliktedir.

Bu manifesto akademik bir beyanat değil, eylemliliğe bir çağrıdır. Seçkinlerin köklü egemenliği inanılmaz şekilde güçlü ve radikal karşıtlığın güc odakları halen zayıf. Ancak, bu güçler kapitalist "büyüme"nin yıkıcı seyrini durdurabilecek tek umut. Walter Benjamin devrimleri tarihin lokomotifi olarak değil, insanlığın uçuruma düşmeden önce trenin imdat frenine ulaşabilmesi olarak tanımlamıştı.

Çeviri: Ekoloji Kolektifi, 28.06.2008

2. ekososyalist manifesto taslak metni tartışma sonuçları

2. Ekososyalist Manifesto Taslağı'nın tartışılması amacıyla Ekoloji Kolektifi'nin açık çağrısı ile 14 Temmuz'da İstanbul, 15 Temmuz'da Ankara ve 17 Temmuz'da Mersin'de yapılan toplantılar İstanbul'da 14, Ankara'da 13 ve Mersin'de de 22 kişilik katılımlarla gerçekleştirildi. Toplantılar taslak metnin aracılığıyla ülke çapında ekolojik hareket içerisinde yer alan çeşitli örgüt ve bireyleri bir araya getirme öneminin yanı sıra 2009 Ekososyalist Forumu öncesinde Türkiye'den buraya yönelik daha kapsamlı bir hazırlık ve çalışma sürecine zemin inşa etmesi bakımından ayrıca özel bir önem taşıyordu.

Her üç ilde de tartışmalar, taslağın geneli üzerinden (1. manifesto metniyle kıyaslamalı olarak) bir yöntem tartışmasıyla beraber taslaktaki temel eksikliklerin tespitini içeren birer ilk bölüm ve ardından da somut önerileri içeren ikinci birer bölüm olmak üzere gerçekleştirildi.

Taslağa ilişkin temel eleştiriler aşağıdaki birkaç başlık altında toplandı.

1- Metnin başlığının "ekososyalist" adını almasının temel bir sorunun yansıması olduğu fikri dile getirildi. Sosyalizmin meseleleri tek başına açıklamada yetersiz kaldığı fikri üzerinden sosyalist kelimesine ön sıfat olarak ekoloji kelimesinin kullanılıyor olması ve bunun yanı sıra ekolojik krizi salt doğanın tahribatına indirgeyen bu yaklaşım sorununun metnin geneline de yansıdığı belirtildi. Toplumsal hareketçilik olarak adlandırılabilecek bu yanılgının manifestonun özne tarifinden önerilere kadar tüm bölümlerinde bu sıkıntıyı aşamadığı belirtildi.

2- Özellikle son on yılda ivme kazanan ekolojik mücadele pratikleri varken metnin bu hareketleri kapsayıcı olmamasının bir eksik olduğu vurgulandı. Bunun yanında metinde meselenin daha çok Kyoto eksenli tarifi metnin ciddi bir açmazı olarak yorumlandı. Sera gazları-vergilendirme bölümünün Kyoto'nun kirlet ve öde yaklaşımına paralel durduğu, parası olan kirletsine varabilecek bir aksaklığa yol açma riskinin belirdiği yorumu yapıldı.

3- Öznenin kurgulanışının oldukça muğlak ve eksikli olduğu belirtildi. Birinci manifestoya oranla 2. metnin ekososyalizmin kolektif öznesi olarak işçi, emekçi adlandırmasından daha bir özenle kaçınıyor olduğu, genel olarak kendisi bir örgütlülük yaratma amacına yönelik değil, var olan örgütleri etkilemeye yönelik olarak yazılmış olduğu için de bunun sorunsallaştırılmamış gibi görünüyor olduğu tespiti yapıldı. Kimlerle yapacağız tarifinin metinde 3. dünya, ezilenler, eko yıkım kurbanları ve yerli halklar olarak tarif edilmesi ve esas olarak da 3. dünya ve yerli halkları deniliyor olmasının metni tersten bir kuzey merkezcilik yapma noktasına getirdiği vurgulandı. Özellikle 3. dünya tanımının yetersizliği üzerinde durularak bunun yerine "güney" denilmesinin bir nebze daha anlamlı olabileceği üzerinde duruldu.

4- "Sorunları tek tek sayma" yönteminin manifestoyu oldukça dar bir alana hapsettiği ve asıl meselenin gözardı edilmesi ya da yeterince vurgulanamaması hatasına yol açtığı belirtildi. GDO, iklim değişikliği ve benzeri sorunlar şeklinde izlenen sıralama yönteminin metni bunların tümünün aslında küresel bir ekolojik krizin parçaları olduğunu söylemekten uzaklaştırdığı tespit edildi.

5- Manifestodan farklı olarak, 2.Manifesto'da ekolojik krizin emek ile olan ilişkisi daha zayıf vurgulanmıştır.

6- Kapitalimden kopuşa işaret eden somut taleplerin ancak merkezi düzeyde alınabilecek kararlar olduğu, dolayısıyla bunun da bir çelişki yaratıyor olduğu belirtildi. Kooperatiflerle ilgili olarak bunların kapitalist denizde adacıklar oluşturmak olduğu ve mümkün de olabileceği, ancak temel sorunu değiştirmeye yönelik olamayacağı vurgulandı.

7- Kadın meselesinin metinde sadece değinmiş olmak için değinmek amaçlı görünecek kadar yüzeysel ve yetersiz olarak ele alındığı ve sonuç olarak eklektik kaldığı, dahası kadınlara ait işlerin (el iş vs gibi) kutsanması hatasına da gidildiği tespit edildi.

8- İlk manifesto ile kıyaslandığında ve taşıdığı iddia da göz önüne alındığında taslak metnin iddiasının aksine bir eylemliliğe çağrı olmaktan oldukça uzak olduğu ve toplamda da oldukça naif ve

beklenenden ve bütünlükten uzak olduğu katılımcıların çoğunluğunun ortak fikri idi.

Tartışma toplantılarının ikinci bölümleri ilk oturumlarda üzerinde uzlaşılan temel eksiklerin tespitinin ardından taslağa ilişkin somut değişiklik önerilerinin geliştirilmesi ve bugünden başlayarak forum sürecine kadar yola ne gibi adımlarla devam edilebileceğine yönelikti.

Taslak metne ilişkin geliştirilen somut değişiklik önerilerini şöyle sıralandı.

1- Özne tarifi ile ilgili sıkıntıyı aşmanın yönteminin, soruyu bu krizden etkilenenler kimlerdir şeklinde formüle etmek yerine kapitalizmi aşmaya muktedir olanlar kimlerdir şeklinde kurgulanmasının doğru bir hat çizeceği belirtildi. Kuzey güney-yoksul köylüler gibi her seferinde alt kategorilere gitmekten de ancak bu şekilde kurtulunabileceği vurgulandı.

2- Bu sürecin bir özgürleşme mücadelesi olduğunun altını çizmek gerekitiği, anti kapitalist mücadelenin de özünde insanlığın özgürleşme mücadelesi olduğunun özel olarak vurgulanması gerektiği belirtildi.

3- Seattle örneğiyle verilen sınıf hareketini aşan özne tarifi kapalı kalmış olması tespiti ile beraber, kapitalizmi aşmayı hedef olarak önüne koyan anti sistemik hareketler şeklinde bir özne tanımlanması gerektiği, diğer yandan da sınıf hareketine indirgemeden ama emekçilerin de radikalizmini dışlamayan bir denge bulunması önerildi.

4- Yerel alanların somut ihtiyaçlarına yönelik farklı tarzların geliştirilmesi gerektiği, buradaki eksik vurgunun genişletilmesi önerildi.

5- Sorun odaklı tarifi aşma, savaş ekonomisi ve bağlantılı olduğu yıkımla ilgili fikirlerin derinlemesine değerlendirilmesinin gerekliliğine, kalkınmacılık ve sürdürülebilirliğin net bir şekilde mahkûm edilmesinin önemli olduğuna vurgu yapıldı. Sürdürülebilir kalkınma konseptine karşı daha radikal bir meydan okumanın gerekli olduğunun altı çizildi.

6- Metnin; "yeşil ekonomizm" olarak adlandırılabilecek, meseleyi toplu taşımacılık gibi sistemik alternatifler kümesine boğan bu sistemik alternatifçi zihniyetin hapsolduğu yerin meşruiyet yaratmak için alternatifinin olması gerekliliğine olan inanış olduğu gerçeği üzerinden, bizleri gerçek tartışma zemininden kopartan çevreci ve yeşil cenahtan gelen bu bakış açısından kurtarılması gerektiği belirtildi.

7- Kapsayıcı olma kaygısı ile aşırı genelleştirmeye gitme hatasına düşmüş olan bu metnin ileriki aşamada ilk önce kendisini nasıl örgütleyeceğini tarif etmesi gerektiği vurgulandı.

8- Sera gazları ve vergilendirme bölümünün Kyoto'nun kirleten öder önerisine bağlanabileceği riskine karşın bu bölümün değiştirilmesi gerektiği belirtildi.

9- Verimlilik yanlısı ve mülkiyeti bürokratik bir iktidar aygıtında toplayan sosyalizm anlayışına karşı gücü tabana yayan demokratik bir sosyalizm anlayışı vurgusu yapılmalıdır denildi. Rekabete dayalı sosyalizmin olamayacağının vurgulanmasının çok önemli olduğunun altı çizildi.

10- Geçiş talepleri formülasyonuna ihtiyaç olduğu, kimlerle, ne için mücadele edeceğimiz üzerine daha fazla düşünülmesi gerektiği belirtildi. Perspektif olarak, kapitalizm tarafından karşılanamayacak ama bugünden ileri sürülebilecek talepler manzumesi hakkında konuşarak başlayabiliriz denildi. Somut olarak, kısa dönemli politika materyalinin zenginleşmesinin gerekli olduğu, önermelerin daha radikal bir sürece evrilebilecek, sıkıştırma yaratabilecek unsurlarla dolu taleplerden oluşması gerektiği, temel gelir garantisi talebi gibi taleplerin önerilebileceği belirtildi.

11- Basketbol'daki gibi kapitalizm karşısında hem "tam saha baskı", hem de "alan savunmasına" ihtiyacımız olduğu belirtildi. Tam saha baskı ile küresel sermayenin her nerede genişlemeye kalkıyorsa orada durdurulmasına çalışılması, (Türkiye çevre hareketi örneği), alan savunması ile de temel yaşam gereksinimlerimizin üretimi ve tüketimini kapitalist saldırıdan korunmasına çalışılmasının gerekliliği vurgulandı.

12- Kapitalist ülkelerin yarışmasından tek dünya sistemine gidişe ilişkin değerlendirme ve çözümlere yer verilmesi gerektiği belirtildi.

13- Nükleer enerji konusuna mutlaka değinilmesi gerektiği belirtildi.

14- Terminolojik olarak "Karbon" yerine "Karbondioksit" ve "yer altındaki Karbon" kullanılması önerildi.

Yapılan bu ilk tartışma toplantılarının birer başlangıç olarak okunması gerektiği, burada başlatılan bu sürecin Ekososyalist Forum'a değin daha kapsamlı atölye çalışmaları şeklinde sürece yayılarak devam ettirilmesinin verimli olacağı üzerinde uzlaşıldı.

Bundan sonrası için, ilk olarak, üç ildeki toplantılarda kolaylaştırıcılık görevini üstlenen arkadaşların ortaya çıkan somut eleştiri ve önerileri bir metinde toparlayarak tartışma platformuna iletmesine karar verildi.

İkinci adım olarak, yapılacak atölye çalışmaları ile yeni bir metnin (Türkiye'nin metni) olarak kaleme alınmasına yönelik çalışılmasına, ekososyalist foruma katkı sunması açısından da bu süreçte belirlenen adreslerden gelecek bildirgelerin Türkçe-İngilizce formatında basılarak sunulmasına karar verildi.

Ekoloji Kolektifi, 01/08/2008 /Ankara

iklim değişikliğine karşı halkların sözleşmesi'ne destek verin...

İklim değişikliğine karşı mücadele amacıyla ortaya çıksa da özde çevreci bir yaklaşımla kapitalizmin sürdürülmesini hedefleyen ve gelinen son noktada, piyasanın yeni bir sektöründen farkı kalmayan Kyoto Sözleşmesi'ne alternatif olarak Endonezya, Filipinler ve Avustralya'dan gelen eylemcilerin ve Kyoto görüşmelerinde kendilerine yer bulamayan kitleleri temsil eden örgütlerin öncülüğünde 2012 sonrasını belirlemek üzere 2007'de Bali'deki resmi konferansa alternatif olarak düzenlenen toplantılarda oluşturulan taslak niteliğindeki 'İklim Değişikliğine Karşı Halkların Sözleşmesi', Aralık ayında Polonya'da yapılacak görüşmeler için geliştirilmeye çalışılıyor. Ekoloji Kolektifi olarak, herkesi, İklim Değişikliğine Karşı Halkların Sözleşmesi'ne Destek Bildirisi'nin geliştirilmesine katkı sağlamaya, bildiriyi yaygınlaştırmaya davet ediyoruz.

İmzalamak İçin: http://www.petitiononline.com/ppcc/petition.html

iklim değişikliğine karşı halkların sözleşmesine destek bildirisi

Örgütlere, bireylere,
İklim Değişikliğine Karşı Halkların Sözleşmesi (Taslak)

Giriş

Gezegenimiz feci boyutlarda bir iklim krizi yaşıyor. Durumu tersine çevirmek için kuvvetli bir eylemlilik gerekli. Küresel sıcaklıklar son 50 yılda, son yüzyıl boyunca görülen artış hızının iki katı bir hızla arttı ve önümüzdeki onyıllar içerisinde daha da hızlı artacak. Son oniki yılın onbir yılı (1995-2006) kayıtlara geçen en sıcak 12 yıl arasında. Bu, hava düzenlerini alt üst ediyor, çevreye şiddetli biçimde zarar veriyor ve en fakir ve en savunmasızlar başta olmak üzere, insanların yaşamlarını ve geçim kaynaklarını yok ediyor.

Bu tehlikeli iklimsel değişiklik, atmosfere salınan insan kaynaklı sera gazlarındaki eşi benzeri görülmemiş artıştan kaynaklanıyor. En tehlikeli artış, endüstri, ticaret, ulaşım ve militarizm için fosil yakıtların devamlı artan yakılması sonucu ortaya çıkan CO_2 emisyonlarında. Gezegenin bu emisyonları işleme yeteneği ise geniş çaplı ormansızlaşma nedeniyle felce uğratılmış durumda. Sonuç olarak, şu anda atmosferdeki CO_2 yoğunluğu son 650.000 sene içerisindeki doğal eriminden çok daha yüksek. Yine insan kaynaklı olan endüstri ve tarımın sebep olduğu metan ve azot-protoksit yoğunlukları da çarpıcı biçimde arttı ve bunlar da küresel ısınmaya yol açmakla ilişkilendiriliyorlar.

İklim Değişikliği tropikal siklonlar, tayfunlar ve kasırgaların yanı sıra, ısı ve yağış düzeninde daha sık görülecek ve daha büyük aşırılıklar yoluyla her yerde dünya haklarının aleyhine olacak. Afrika, Asya ve Latin Amerika daha kısa ürün yetiştirme sezonları, daha düşük rekolteler, kaybolan ya da bozulan tarım toprakları, azalan tarımsal üretim ve tatlı su kıtlıklarıyla karşı karşıya. Afrika'daki kuraklıklar geniş çaplı açlık ve kıtlık getirecek. Asya şimdiden, hastalık ve ölümleri arttıracak olan seller, heyelanlar ve toprak kaymalarına göğüs geriyor. Latin Amerika'da artan sıcaklıklar ve tropikal ormanlardaki azalan biyoçeşitlilik yerli halkları yerle bir edecek. Küresel çapta, yükselen deniz seviyeleri sonucu alçak arazileri sel basacak, artan fırtına dalgaları kıyı toplumlarını tehdit edecek ve ısınan deniz suları balık nesillerini azaltacak.

Son yüzyıllar teknoloji, üretim ve insan ilerlemesindeki büyük atılımların müjdecisi oldu ama bu ilerlemeler küresel çapta ekolojik yıkımları ve kalkınma yıkımlarını hızlandırdı. Bir yanda ayrıcalıklı küresel bir elit kar amaçlı üretim ve fena halde aşırı tüketim ile meşgul. Diğer yanda insanlığın geri kalanı hayatta kalmaya ve geçinmeye- hatta daha azına- yetecek tüketim ile az gelişmişlik ve fakirliğin batağına saplanmış durumda. Temelde Kuzey ülkeleri merkezli olan ve faaliyetleri Güney'de de genişleyen dünyanın en büyük ulusaşırı şirketleri (TNCler) uzun süredir bu aşırılıkların en ön safında yer alıyorlar. Aslında, bugünün güçlü sanayileşmiş ulusları Güney yarımkürenin insani ve doğal kaynaklarının şiddetli sömürüsü üzerinden kuruldu. Büyüme ve kar peşinde koşma, sömürünün, yapısal fakirliğin ve küresel ısınmanın özünde yer alıyor.

Küresel ısınmayla mücadelede ortaklık ve birleşik hareket için herkesçe bilinen projeler her zaman oldu. Dönüm noktası mahiyetindeki 1992 İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve müteakip Kyoto Sözleşmesi de bunlar arasında. Ama sorun, tersine çevirmek şöyle dursun yavaşlatılamadı bile; hatta doğruyu söylemek gerekirse Kyoto Sözleşmesi tarafından koyulan sınırlı hedefler ve süreler hiçbir ilerleme kaydetmediği için daha da kötüleşti. Kyoto Sözleşmesi'nin iklim değişikliğinin gerçek kökenlerini-küreselleşme ve ulusaşırı şirketlerin çılgınca kar peşinde koşmaları- kararlı bir şekilde tanımadığını belirtmek önemli. Tersine, enerji kaynaklarının ve arzının piyasalaştırılması yoluyla iklim krizindeki sorumluluğu ve hesap verebilirliği azalttı. Dengeleme ve emisyon ticareti sistemi, adaptasyon maliyetlerini zenginlerden fakirlere aktarıyor, yeni bağımlılıklar yaratıyor, kirlettikleri için şirketleri ödüllendiriyor ve kar fırsatlarını arttırıyor. Kuzeydeki ulusaşırı şirketler ve yatırımcılar, yerel elitleri kontrol altına alıp kapitalizm egemenliğindeki yıkıcı üretim ve tüketim sürecine onları eklemleyerek Güneye yerleşmeleri yoluyla enerji yoğun faaliyetlerini korudular ve hatta daha da arttırdılar.

Kyoto Sözleşmesi özellikle Güneyde en kötü etkiye maruz kalan halklar ve tabandan gelen topluluklarla samimiyetle ilgilenmiyor. Onların geçimlerine, mutluluklarına ve refahlarına yönelik ağır zararı fena halde görmezden gelmekte. Hayati kalkınma ilkelerine, özellikle halkların doğal kaynaklar üzerindeki egemenliğine, tutarlı ve istikrarlı bir şekilde bağlı kalamıyor.

Sorunun ağırlığı, kapsamı ve derinliği azami kolektif çaba ve işbirliğini gerektiriyor. Hiçbir toplum ya da devlet, sorunun kökündeki nedenleri çözmede tek başına başarılı olamaz. Aynı zamanda, sera gazı emisyonlarını bugün dengelemiş olsak bile, iklimsel süreçler uzun süreli hesaplamaları gerektirdiğinden bu, artan küresel sıcaklıklar üzerinde hemen etkili olmayacak ve fakir ve dışlanmışlar tarafından hissedilecek ani ve olumsuz etkiler için küresel bir sorumluluk alınmak zorunda.

Bu bildiri, iklim değişikliği ve onun ortağı ekolojik ve sosyoekonomik yıkıma karşı uluslar arası eylemliliğe ve halkların mücadelelerine rehber olması gereken değer ve ilkeleri açıkça belirtiyor.

Değer ve İlkeler Bildirisi

Biz, halklar, sosyal adalet, demokrasi, eşitlik ve hakkaniyet, cinsel tarafsızlık, insan haklarına ve haysiyetine saygı, çevreye saygı, egemenlik, özgürlük, bağımsızlık ve kendi kaderini tayin etme, yönetme, toplumsal dayanışma, katılım ve yetkilendirme değer ve prensipleri etrafında birleşmiş durumdayız. Bu bildiri devamında, bu ilkeleri küresel iklim krizi bağlamında tek tek açıklamaktadır.

1. Sosyal adalet, kriz bir yana, iklim krizinin sistemik köklerini, sınırlı bir elitin orantısız sorumluluğunu, geri kalan çoğunluğun olumsuz etkilere karşı orantısız savunmasızlığını, fena halde eşitsiz mücadele etme ve karşılık verme gücünü ve insanların gelişmeye dair meşru özlemlerini görerek temin edilmeli.

1.1. İklim değişikliğinin sadece çevresel bir mesele değil bir toplumsal adalet sorunu olarak da algılanması gerektiğini ve nedenlerinin temelde, doymak bilmeyen hususi kar ve birikim güdüsü tarafından yönlendirilen şu anki kapitalist küresel ekonomide kökleşmiş olduğunu vurguluyoruz.

1.2. Kaynakların aşırı sömürülmesi ve tüketilmesinin, enerji kaynaklarının keyfi kullanımının ve atmosfere haddinden fazla sera gazı salınmasının ana kaynağının Kuzey yarımküredekiler ve onların çokuluslu şirketlerince yönetilen günümüzdeki küresel ekonomik düzen olduğuna dikkat çekiyoruz.

1.3. Bu yüzden 'küreselleşmenin 'serbest piyasa' politikalarını ve ekonominin her sektöründe ve dünyanın güneyinde saldırgan ve destursuzca genişlemesini ve insanlar ve gezegenin ulusaşırı şirketler tarafından sömürülmesini kınıyoruz.

1.4. Bu yeni-liberal politikaların özellikle Güney yarıküredeki insanlara Dünya Ticaret Örgütü (WTO) anlaşmaları, bölgesel ve çift taraflı serbest ticaret anlaşmaları (FTA'lar) , yatırım anlaşmaları ve para yardımları gibi çok taraflı, bölgesel ve çift taraflı mekanizmalar yoluyla elde ettikleri nüfuzu kullanan güçlü yabancı hükümetler tarafından dayatıldığına kesinlikle inanıyoruz.

1.5. Güneye ait olduğu düşünülen emisyonların çok önemli bir bölümünün aslında yerel emeği ve doğal kaynakları sömürme amacıyla Güneyde bulunan Kuzey menşeli ulusaşırı şirketlerin enerji yoğun faaliyetlerinden kaynaklandığının farkındayız. Ayrıca Latin Amerika, Asya ve Afrika'daki vahşi ormansızlaştırmanın bilhassa Kuzey merkezli ulusaşırı şirketler tarafından yürütülen ticari tomrukçuluk, plantasyon tarımı, madencilik faaliyetleri ve baraj projelerinden kaynaklandığını kabul ediyoruz.

2. Egemenlik, halkların gücünün kendi toplumsal hareketleri ve gerçekten katılımcı yapılar yoluyla iklim değişikliği sorununa verilecek küresel tepkinin temeli olmasını savunmak anlamına geliyor.

2.1. İklim değişikliğinden en olumsuz şekilde etkilenecek olan toplulukların ve halkların yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde ekonomik, sosyal ve benzer alanlardaki her bir konferans ve zirvenin çalışmalarını tanımlamada, yol göstermede ve belirlemedeki hayati önemine ve gerekli rolüne dikkat çekiyoruz.

2.2. Sivil toplumu ve toplumsal hareketleri, özellikle bu hareketlerin en dinamik itici gücü ve olmazsa olmaz örgütlülükleri olan hakların örgüt ve mücadelelerini güçlendirmede hiçbir çabayı esirgemeyeceğimize söz veriyoruz. Halkların doğal kaynaklar üzerindeki egemenliğinin iklim değişikliği sorununu çözmede kaçınılmaz olduğunu ve bunun mücadele ederek kazanılması gerektiğini onaylıyoruz.

2.3. Hem Kuzeyde, hem de özellikle Güneydeki halkların yönetime katılımdan dışlandığının ve bunun güçlü özel elit ve şirket menfaatlerinin sosyoekonomik politikaların belirlenmesinde çok daha fazla etki sahibi olmalarına yol açması gibi talihsiz bir sonucu olduğunun farkındayız.

3. Çevreye saygı, ekolojik önceliklere piyasa ilişkilerini dayatan pazar mekanizmalarının reddi demektir. Gezegenin ve haklarının ihtiyaçları büyüme ve kardan önce gelmeli.

3.1. Herkesin yaşamını sürdürebilmesi için doğanın hayati olduğunu ve doğal kaynaklar ile onların kullanımının kesintisiz ekonomik büyüme, sürdürülebilir insani kalkınma ve fakirlik, sağlık bozukluğu ve açlığın ortadan kaldırılması için zaruri olduğunu kabul ediyoruz. Halkların bütün insan haklarından ve temel özgürlüklerden yararlandığı, bir bakıma yarattığımız bu dünyanın bu hakları haksız yere gelecek nesillerden esirgemediği toplumlar inşa etmeye kararlıyız.

3.2. İnsanların ve gezegenin ihtiyaçlarının küresel sermaye ve büyük çaptaki kişisel çıkar arayışının üzerinde yer almaları gerektiğini savunuyoruz. Gezegenin kaynakları kişisel kazanç için birkaç kişi tarafından alınabilecek, satılabilecek, biriktirilebilecek ve tekelleştirilebilecek mülkiyet haklarına asla tahsis edilmemeli.

3.3. Nüfus artışının insanlığın doğaya olan ihtiyaçlarını arttırdığına; ama üretim, kaynak kullanımı ve tüketim birkaç seçkinin kazançları için gereksinimlerini değil halkların yaşam için gereksinimlerini karşılamak amacıyla organize edildiği taktirde gezegenin kaynaklarının bu ihtiyaçları karşılamada yeterli olduğuna inanıyoruz.

4. Ortak ama farklılaştırılmış sorumluluklar ilkesinde açıklanan sorumluluk ilkesi, küresel eşitliği sağlayan bir mekanizmayı gerektiriyor. Kuzey ülkeleri tarih boyunca gerçekleştirdikleri emisyonlar sebebiyle orantısız bir sorumluluğu paylaşıyorlar.

4.1. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı fakir ve dışlanmış toplulukların daha savunmasız olduklarını kabul ediyoruz.

4.2. Temel ihtiyaçlardan yoksun bırakılan kürsel çapta geniş kitlelerin bu ihtiyaçlarını karşılamaları gerekirken; toplumda şu anki tüketim seviyeleri fena halde aşırı ve sürdürülemez olan ve sürdürülmemesi de gereken elit kesimler olduğunu görüyoruz. İklim krizinin en büyük sorumluluğunu toplumun bu elit kesimleri üstlenmelidirler.

4.3. İklimin durumuna ve doğal çevreye olduğu kadar, doğal kaynakların erişimi ve kullanımına yaşamlarını devam ettirebilmek için daha çok bağımlı olan insanlığın geniş kesimleri olduğunu kabul ediyoruz. Bunun için tarım toplumlarının, yerli halkların, kıyı toplumlarının, balıkçı toplumların ve diğer dışlanmış, fakir ve kırsal üreticilerin özgül ihtiyaçlarına tüm uyum çalışmalarında özel dikkat gösterilmesi gerektiğini vurguluyoruz.

4.4 Uyumun küresel ısınmayı kabul etmek demek olmadığını ama küresel ısınmayı durdurmak için küresel yavaşlatma çabaları yeterli derecede geliştirilene kadar iklim değişikliğinin başlangıçtaki etkilerine karşı geçici bir rahatlama sağlamak adına gerekli olduğunu kabul ediyoruz.

Hedef ve Amaçlar bildirisi

1. İklim değişikliğini çok yönlü bir mesele olarak kabul ediyor ve dolayısıyla, gerçek bir ilerleme sağlanacaksa, birbiriyle bağlantılı zorluk ve tehditlerin nedenleri üzerine birleşik ve bütünleşik bir şekilde gidilmesi gerektiğini görüyoruz.

2. Sera gazı emisyonlarının temel değer ve ilkelerimizle uyum içersinde önemli ölçüde ve geniş kapsamlı azaltılmasına olan bağlılığımızı açıklıyoruz.

3. Ayrıca, bu temel esaslarla uyumlu olan bütün uluslar arası iklim değişikliği anlaşmaları için çalışma ve onları destekleme konusundaki istekliliğimizi de beyan ediyoruz.

4. İklim değişikliği krizinin yalnızca yavaşlatma ve uyum sağlamayla ilgili olmadığını; tüm bir ekonomik yapıyı ekolojik olarak yeterli ve sürdürülebilir olanıyla değiştirmekle de ilgili olduğuna inanıyoruz.

5. Kyoto'nun sahte bir karşılıklı ödün verme olduğunu iddia ediyor ve bütün yeni sözleşme ve 2012 sonrası anlaşmalarda Kyoto Sözleşmesi'nin bu temel zayıflığını gidermeyi üstleniyoruz.

a. Hedef saptırıcı olduğu ya da ekonomik faaliyet ve karları şu anki seviyelerde sürekli kılmak için tasarlandığı, veyahut şirketlerin kendi sera gazı emisyonlarının olumsuz etkileriyle uğraşma yükünü kendi üzerlerinden atıp dünyanın güneyindeki halklara havale etmelerini sağlayan utanmaz bir dümen olduğu için iklim değişikliğini ele almada piyasa temelli mekanizmaları reddediyoruz.

b. Teknolojik gelişmelerin iklim değişikliği konusunu ele almada bir rol oynayabileceğini kabul ediyoruz ama teknolojik düzenlemelerin kendi başlarına fena halde yetersiz olduklarının ve hatta ihtiyacımız olan temel nedenlere yönelme gereksiniminden saptırmada kullanıldıklarının da farkındayız.

6. İnsanın gelişmesi ve halkların geçim, mutluluk ve refahının savunulmasının eninde sonunda toplumsal açıdan adil, demokratik ve ekolojik olarak sürdürülebilir bir ekonomik sistemi şart koştuğuna eminiz. Bu sistem insana-yönelik tarımsal ve endüstriyel gelişmeyi içerir.

7. İklim krizinin üstesinden gelmek için, küresel bir elit ve onların yerel işbirlikçilerinin sınırlı kişisel çıkarlarını temsil eden ulusaşırı şirketler, uluslar arası finansal kurumlar ve hatta hükümetler yerine doğal kaynaklar üzerinde onlara bağımlı olan halkların yönetimi, erişimi ve kontrolü olması gerektiğini ilan ediyoruz. Bu yolla halkların doğal kaynaklar üzerindeki egemenliklerini savunuyoruz.

8. Bu amaç doğrultusunda, şunlar için çalışacağız:

a. Ulusal kaynaklar ve üretim değeri olan mallar üzerinde ulusal mülkiyet,

b. Bu kaynakların kullanımı ve korunmasında ulusal düzeydeki otorite ya da halk- belediye ortaklığı tarafından desteklenen belediye düzeyinde yönetim ve karar alma,

c. Doğadan elde edilen ürünlerin çıkarılması, işlenmesi ve satışından sağlanan gelirlerin düzenlenmesinde ve karar almada şeffaflık,

d. Şimdiki ve gelecek nesillerin, özellikle toplumdaki fakir ve dışlanmışların ortak ihtiyaçlarını karşılamak ve ekonomik çeşitlilik için kapsamlı bir ulusal politika çerçevesi,

e. Geri dönüşüm yöntemlerini, yenilenebilir enerjiyi ve sürdürülemez üretim yöntemlerine karşı diğer alternatifleri de kapsayan sürdürülebilir teknolojiler üzerine araştırma ve geliştirme için ulusal bir program,

f. Ekoloji ve topluma karşı sorumlu üretim üzerine eğitim ve

g. Denizler, nehirler, ormanlar ve iklim gibi küresel müştereklerin ya da ortak kaynakların yönetiminde diğer ülkelerle ortak düzenlemeler

9. Toplumsal dönüşüm için alternatif görüş ve programımızı geliştirmek ve kavramak için tabandan gelen eğitim, örgütlenme ve eylemliliğin önemini kabul ediyoruz. Hükümetlerin ilerici bir gündemi desteklediği yerlerde bile teyakkuzumuzu koruyor ve onları halkın katılımı ve eylemliliği yoluyla sorumlu tutuyoruz. Çoğunluğun ve dışlanmışların çıkarlarını tehlikeye atacak girişimlere karşı daima eleştireliz.

10. İklim için dünya çapında ortaya çıkan eylemliliklerden güçlü bir hareketler ağı inşa etmeye söz veriyoruz. Sera gazı emisyonlarına karşı yerel eylemler tüm dünya geneline yayılmakta ve mücadeleler her gün gelişerek derinleşmekte

11. İklim değişikliğiyle başa çıkmalarına yardımcı olmak için Güney ülkelerine uyum fonları verilmesinin destekleyici rolünü kabul ediyor, Kuzeyin yaşadığımız iklim krizindeki çok daha büyük olan sorumluluğunun fonlamalarda da çok daha büyük oranda sorumluk alması anlamına geldiğini savunuyoruz.Yetersiz fon aktarımını içeren küresel uyum fonu fiyaskosunu kınıyor; uyum fonlarını küresel iklim değişikliğinin köklerine yönelme gerekliliğinden saptırmada kullanılması gibi Dünya Bankası'nın (WB) yaptığı türden gayretleri eleştiriyoruz. Uyum fonlarının denizaşırı gelişme yardımları (ODA) için verilen geleneksel ödeneklerin üzerinde ve ötesinde olması gerektiğine dikkat çekiyoruz.

12. Onarıcı adalet anlayışının, sorumluluğun tarih boyunca kişi başına düşen emisyon miktarına göre; ülke temeline göre değil, asıl önemlisi kirletici temeline göre dağıtılmasını gerektirdiğinde ısrar ediyoruz. Düzenlemenin en ağır yükü, Kuzey ülkeleri ve onların ulusaşırı şirketlerinin (her nerede bulunuyorlarsa) olduğu kadar yıkımdan hem sorumlu olan hem de yıkımdan en büyük kazancı sağlayan Güney elitlerinin de üzerinde olmalıdır. Ve şüphesiz ki tüm bunların Kuzeyin, en azından, şu söz ve somut adımlarını gerektirdiğini öne sürüyoruz:

a. Tüm enerji kullanımlarında köklü bir azaltma ve enerji verimliliğinin arttırılması,

b. Güneydeki iklim krizine hemen el atmak için koşulsuz mali yardımların arttırılması ve

c. Uluslararası ticaret ve yatırım kurallarının, Kuzey'in kirletici sanayilerinin resmen ya da fiilen Güney'e taşınmasına bir son verilmesi de dahil olmak üzere, sürdürülebilir kalkınma ve Güney'in yaşam koşullarının iyileştirilmesi yönünde gözden geçirilmesi

13. Küresel sera gazı emisyonlarının hem Kuzey hem de Güney ülkelerinde önemli ölçüde azaltılması gerektiğinin farkındayız. İklim değişikliği üzerine eylemlerin yalnızca Güney emisyonlarına yöneldiğinde başarılı olabileceğini, ve bunun da Dünyanın kuzeyinden dünyanın güneyine geniş çaplı telafi yardımları yapılmasını sağlayan mekanizmalar gerektirdiğini ileri sürüyoruz. Bu, mekanizmalar Kuzey'in ve özellikle Kuzey'in ulusaşırı şirketlerinin katkıda bulunduğu küresel bir iyileştirme fonunun yaratılmasını da gerektirmelidir. Saygılarımla, İmza

"İklim Değişikliğine Karşı Halkların Sözleşmesi Destek Bildirisi" Haziran 2008'de Ekoloji Kolektifi'nden Merthan Özcan tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

bağlantıları kurmak:
somut ve gerçekçi bir iklim değişikliği manifestosu

Yıllardır insan kaynaklı küresel ekolojik sorunların serbest piyasa modeli içinde çözülemeyeceğini anlatmaya çalışan radikal ekolojik duyarlılık, iki sözle kolayca mahkum edildi: Somut olmamak ve gerçekçi olmamak. Gerçekçilik denen şey elit bilim kurumlarının ürettikleri (en temkinli) rakam ve senaryoları, grafik sunumlarda yeniden üretmek olmasa gerek.

Takım elbiseli otel lobisi çevrecileri, bütünü görmekten adeta kaçınan küçük planlarıyla para odaklarına yaranabilmek için uğraşırken, iklim değişikliğinin ilk etkileri (kuraklık, verimde azalma, tuhaf haşarat) sistemi tehdit etme noktasına vardı. Tarihin garip cilvesi gibi, bu duruma eşlik eden "ucuz petrolün sonu" haberleri ile duraklama dönemine giren petrol çağı; artık herkesin sürdürülmesi mümkün olmayan yaşam tarzımızda radikal değişiklikler yapma çağrıları ile sallanıyor. Sistem bir yangın halini alırken, hala "sürdüreceğiz" diye kıvranan ve hesapları sonucunda kah 2050, kah 2030 yılına dikkat çekip duran takım elbiseli çevreciler nihayet radikal önlemler gibi şeyler mırıldanmaya başladılar. Ama çoktan odun sertliğinden plastik yumuşaklığına geçmiş bu çevrelerin radikal birşey telaffuz etme becerileri yok!

Ekolojik kriz konusunda gerçekçilik algısı, gerçeklik algısı değişmeye başladı. İnsan doğası, dünyanın gerçekleri (piyasanın ihtiyaçları) gibi konularda vaaz veren kişi ve kurumlar da artık sistemsel boyutta, devrim niteliğinde, 10 yıl önce hayalperest buldukları değişiklikleri zorunlu kabul ediyorlar. Ancak hala bütünü göremiyorlar ve kapitalist üretim-tüketim ilişkilerinin dışında bir tahayyül geliştiremiyorlar. Kolay da değil hani, ama basit gerçekler var. Tüm dünyayı rüzgar ve güneş santralleri ile kaplasanız da, o enerjiyle tank üretecekseniz yaşam şansınız yok!

Birleşmemiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Çerçevesinin Kyoto Protokolü, özünde, neo-liberal siyasetin çevreci iyi niyetlere tecavüzünden başka birşey değildir. Elbette belli bir yol alınmaktadır, savunucuları bile yetersiz bulsa da elbette birşeyleri başarmakta, değiştirmektedir. En büyük başarısı çevreci ambalaj altında ticarileştirmeyi ve metalaştırmayı artırmak olan BM İklim Değişikliği Çerçevesi, kar etmeğe odaklı ve mecbur olan küresel sistemin bekaası için, milyar dolarlık karların sürdürülebilirliği için atılmış çok önemli bir adımdır. Karbon ticareti, karbon bedeli, temiz kalkınma gibi yeşile boyanmış ticari faaliyetlerin dünyayı kurtaracağını ummak, kriz aşamasına geçmiş bu sisteme duyulan korkuya bulanmış güven ya da teslimiyetten başka ne olabilir?

Kyoto'yu beğenmiyoruz, BM çerçevesini içimize sindiremiyoruz, milyonlaca dolar harcanmış, onca insan ve zaman harcanmış bir çok yapıcı görünen öneriye karşı çıkıyoruz. Ne istiyoruz? Somut taleplerimiz yok da sadece eleştiriyor muyuz? Işte size tuğla kadar kalın ve gerçek, odun kadar sert ve somut iklim değişikliğinden çıkış yolu haritası...

1. Her tür silah, savunma sanayi derhal ve tamamen durdurulmalıdır !

Herşeyin müzakere edildiği, uzlaşmalar peşinde bir "dünyayı kurtarma" mücadelesinde müzakere etmeyeceğimiz, müzakere edilemez olan talep budur. 25 yıldır enerji yoğun sektörlere sınırlama getirilmesinden bahsediliyor (demir çelik, çimento, plastik); işte size enerji yoğun sektör! hem de kullanıldığı yerdeki canlı yaşamı sonlandırmak için varolan bir sektör! Buyrun kapatın! Haydi kapatalım!

Bu talebin kısmen gerçekleşmesi için bile dünya sisteminin tümden değişmesi gerekiyor ve bu ilginç bir şekilde herkesi korkutuyor! Ekonomik büyümenin sürdürülmesi için Irak topraklarının bombalanması, Türkiye gibi insani gelişmenin dibe vurduğu ülkelere tekno-silahların pazarlanması gerekiyor. Savaş endüstrisinin durdurulması, teknolojik inovasyondan tarıma, kentsel dokudan insan haklarına kadar sayısız alanda yeni açılımlar yaratacaktır. İhtiyacımız olan da budur. Ama nasıl?

Savaş makinesinin durdurulması için BM'nin asla kalkışmayacağı bir küresel politik özne inşa etmek gerekiyor. Klasik politika tarzlarını reddeden, şiddet makinasını durdurmak gibi tek ve basit bir hedefi olan rengarenk bir enternasyonal! Ama nasıl sorusunu cevaplamaya çalışırken birbirini yıpratıp yokolan karşı çıkış hareketlerinden alınan dersle, sadece yaparak! Çünkü her birimizin yapacağı başka olduğu ölçüde kolay hepimiz için o makineyi durdurmak. Sürekli kaynak isteyen ve dünya sistemini peşinden sürükleyen savaş makinesinin enerjisini kesmemiz gerektiği aşikarsa, nasıl olacağı da açık:

2. Petrol ve kömür madenciliği derhal durdurulmalıdır!

Emisyonlarda %80'e varan azalma sağlanması gerekiyor ne demek? Ya da 2012'ye kadar 1990 seviyelerine inmek? Emisyon, sera etkisi gibi kavramların gölgesinde kalan katı gerçek, insan kaynaklı iklim değişikliğinin "yeraltı karbonunun yeryüzüne taşınması"ndan ibaret olduğudur. Bu basit gerçeği modern toplumun karmaşık ilişkileriyle bulandırıp gölgeliyoruz. Yapılması gereken, yeni maden lisansı vermemek, varolan madenleri de kontrollü bir şekilde işletmektir. Evet keyfimiz kaçacak! Bu, Ukrayna'da kışın ortasında soba yakmamak anlamına gelmiyor elbette; ama silah fabrikalarını kapatmak, dünya metropollerinin sokak ve metrolarını saran ekranları ve reklamları kaldırmak, paşaları klimalı arabalarından indirmek anlamına geliyor!

İnsanlık dünyanın hiçbir yerinde tüketimini azaltmadığı gibi hırsla arttırmaya devam ediyor. Naylon torbaların, sokaktaki arabaların, lambaların, reklamların, yaptığımız uçuşların sayısı artmaya devam ettikçe (ve dünyada bu lükslere henüz ulaşamamış milyarlarca insan da bunlar için didinirken) emisyonlar nasıl azalacak? Çokça bilim kurgu filmi izlemiş ve hep dünyanın bir şekilde kurtulduğa şahit olmuş memur kuşağı "tam köşeyi dönecekken" dünyanın kurtulması için kendi keyfinin biraz kaçması gerektiğini düşünmek bile istemiyor. Evet, %80 azaltmak demek, torbaları, arabaları, uçuşları azaltmak demektir! (Bunun hayatında hiç uçmamış milyarlarca insana nasıl anlatılacağını da BM düşünsün).

3. Enerji depolanmamalı, gerektiği yerde ve zamanda üretilmelidir !

Artan nüfus ve kalkınma taleplerinin yanında lüks de vazgeçilmez olunca, insanlara gereken enerji ister biyoyakıtlardan ister rüzgardan elde edilmeye kalkışılsın çılgınca boyutlarıyla problem olacaktır. Gerekli olan sadece bir enerji devrimi değil, enerji kullanım kalıplarının kökten değişebileceği bireysel, sosyal bir devrimdir. Enerji arz (pazarlama, mahrum bırakma) sisteminin alaşağı edilip enerjiyi tüketileceği yerde ve zamanda üreten, yerel, otantik teknolojileri devreye sokmak hayal değildir!

Çağdaş teknoloji bunun için muazzam olanaklar sunuyor! Henüz 1960'larda elle çalışan pikaplar üretilebilmişken bugün evlerimizde sayıları düzineyi bulan uzaktan kumandalar bile pille çalışıyor. Mutfağa doldurduğu elektrikli mikser, otomatik rende makinasi gibi aletler sayesinde kendisine zaman arttıran insanlık soluğu yine elektirikle çalışan koşu bandında alıyor. Ortalama bir "fitness center" mahalle aydınlatması için gerekli enerjiyi rahatlıkla üretebilecek iken "anında hazır" enerji tüketim kültürünü gazlayan zihniyet sahte enerji krizi paketliyor. Düzgün yenilenebilir enerji altyapısını kurmuş bir hastane ya da okulun elektriksiz kalması söz konusu değildir, üstelik en az 20 yıl boyunca tek kuruş elektrik faturası ödemeden!

Gerçekçi olduğu kadar zarurî olan bu dönüşüm, "ilk yatırım maliyetleri" ve "ar-ge ihtiyacı" gibi en fazla kârla günü kurtarmaya devam etmek isteyen muhafazakar söylemlerle erteleniyor. Halbuki bugün ihtiyacını duyduğumuz ultra teknolojik devasa yatırımlar değil, varolan teknolojinin tüketime değil kullanıma hizmet edecek şekilde tasarımı ve bu radikal dönüşüme vicdan ve cesaret gösterebilecek politik insiyatiftir.

4. Acil durumlar dışında kıtalar arası olmayan tüm uçuşlar kaldırılmalıdır !

Ekolojistlerin uçmaya karşı olmaları söz konusu değildir, ancak Ankara-İstanbul ya da Bakü-Şam gibi mesafelerin 35 dakika yerine saatlerle ölçülen sürelerde alınması kimseyi mahvetmeyeceği gibi, yabancı düşmanlığı, şiddet ve cehaletle kavrulan memleketlere sadece istihdam, ticaret olarak değil, anlayış, kültürel açılım olarak dönecektir.

Tartışmanın özünde günde kaç uçuş gerçekleşeceği (batı tipi yaşam tarzı küreselleşecek olsa gökyüzünde yer sıkınıtısı oluşacağı aşikârdır) değil, modern toplumun bu hızla nereye gittiği sorusu yatıyor. Cevabı da açık, geri dönmeye! Hızla oraya buraya ulaşım sağlayıp duran insanlık hiç bir yere gitmemekte, hiçbir şeyi görmemekte inat etmektedir. 21. yüzyılın başında karşılkı anlayışın, barışın, insanî gelişimin dibe vurması aşırı hız ve amaçsız tüketimden çevresini göremeyecek hale gelmiş gözlerimizden olsa gerek. Meselemiz havacılık ya da ulaşım endüstrisiyle değil, endüstrinin kendisiyle, endüstri ürünü haline gelmiş olan insan vicdanıyladır.

Hız meselesinin olduğu kadar her tür (ATP, kinetik, spiritüel) enerji sorununun da somut, tanıdık ve şiirsel çözümü basit bir teknolojide yatıyor:

5. Bisiklet

Bu basit ve sihirli araç, hız ve enerji meselelerinin yanında kentsel stres ve obezite problemini de büyük oranda çözmeye adaydır.

İklim değişikliğine dair yapılacaklar kentlerde başlamak zorunda; nüfusun, sermayenin, hizmetlerin, hayatın konstantre olduğu kentlerin büyük dönüşümler geçirmesi için küçük değişiklikler yapmak yeterli. (Herkes kendi evinin önündeki asfaltı kırıp bitki ekse kentlerimiz daha yeşil olur). Tüm kent merkezleri hususi otomobillerden arındırılmalı, bisiklet, yaya hatları ve coğrafyaya gore tramvay, asansör vagon gibi toplu ulaşım araçları hayata sokulmalıdır. Yurttaşların, kurşun, fosfor, trafik gibi kentlerde yoğunlaşan zehirlerden gebermemeleri için bu zaten yapılmak zorundadır ve sözde yapılmaya çalışılmaktadır. Ancak bu talebin gerçekleşmesi için belediye paşalarını bekleme sabrımız yok; gerizekalıları kandırmak için moronların uydurduğu "yeşil otobüs" lere değil bisiklete binmek istiyoruz. Bugün!

İlle de 4 kişilik aile modeli araç isteyenlere 4 kişilik, yaşlıyız yorgunuz diyenlere elektrikli bisiklet üretmek herhangi bir otomobil fabrikası için çocuk oyuncağıdır. Niye yapmıyorlar? Çünkü yapalarsa bir daha asla kimse araba almayacak!

6. Her tür üretimde doğal malzemenin yeniden hakim olması sağlanmalıdır !

Çelik, plastik ve çimento gibi yüksek enerji - uzun atık ömürlü ürünlerin üretimi hızla azaltılmalı, şehir mobilyalarından oyuncaklara kadar çeşitli üretim alanlarında taşın, ahşabın dönüşü gerçekleştirilmelidir. Bunun için kurulması gereken dev orman alanlarını ve ormanın işlevselleştirilmesini (karbon depoları olarak) kabul etmek zorunda kalıyoruz. Geldiğimiz noktada, atmosferde aşırı oranda bulunan karbonu örneğin çocuk bahçesindeki kaydırak olarak saklamaktan başka ekolojik çaremiz yok. "Karbonör" ormanların gereksiz havaalanları, yıkılan askeri üsler gibi lanetli topraklara yapılması durumunda tarım ya da doğal orman alanlarından çalma tehlikeleri yoktur. Aşırı çoğalmış atmosferik karbonu okyanus tabanına gömmek gibi arabesk-fantazi projelerin vadettiği hayallere kapılmaktansa olmadık yerlere ağaç dikmeli. Plastik ve çelik fabrikalarının önlerine incir ağacı dikmemizi engelleyen şeyin onların "stratejik bölge"liği olduğunu unutmuyoruz! Stratejik olan her alan ve kurumu ağaçlandırmamız gerekiyor!

7. Adaptasyon gelecekteki en büyük sektör olacak. Hazırlanma zamanıdır.

Yukarıdaki talepler köşesinden bile hayata geçirilmeye başlandığında Kyoto Protokolü ve benzeri düzeneklerin asla sağlayamayacakları (sağlamamak için var oldukları) endüstriyel gaz emisyonlarında düşüş de ciddiye alınabilir ölçekte gerçekleşmeye başlayacaktır. Kapanan kimi iş kolları (eğer cinayet bir iş kolu olarak düşünülebilirse) yanında muazzam iş ve aş olanakları doğabilecektir. Atıl duruma düşecek her tür malzeme ve iş gücü bugüne kadar oluşmuş ısınmanın dengesizleştirdiği biyosferin aşırı olaylarının (sel, kasırga, kuraklık vb.) sonuçlarına yardıma ve uyum önlemlerine sevk edilecek kaynağı oluşturabilir. Önümüzdeki yüzyılın bir "doğal felaketler çağı" olacağı acı gerçeğine her açıdan hazırlanmak zorunluluğuyla karşı karşıyayız.

Yukarıda yedi maddede kısaca sözü edilen dönüşümün sıkıntısız, sorunsuz olması beklenemez. Her köşesinde başka çirkinlikte erk mücadelesi, sonsuz çeşitliliği kapsayamayacak odunluklar olacaktır. Ancak iklim değişikliği diye anılan modern endüstriyel sistemin acil çıkış kapısını az çok bu ilkelerin oluşturduğunu düşünüyoruz.

Yukarıdaki gibi ciddi, gerçekçi, somut ve yapıcı önerilere gülüp geçmenin günümüz insanı için bir zorunluluk, bir yaşam tarzı olduğunun farkındayız. Gevrek sırıtıştan titrek gülümsemeye doğru ilerleyen ifadeler arasında eninde sonunda fark edeceğimiz, reklamlara değil gerçek bir değişime zorunlu olduğumuzdur. Hayatta kalmanın başka yolunu göremiyoruz.

Mehmet Ali Üzelgün tarafından Ekoloji Kolektifi adına kaleme alınmıştır. (Temmuz 2008)

ekoloji kolektifi adına sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü: E. Baturay Altınok
inkılap sokak 26/4 kızılay/ankara, www.ekolojistler.org / ekolojikolektifi@yahoo.com telefon: [0312] 425 77 63 faks: [0312] 425 77 64
yayım tarihi: aralık 2008 basım yeri: mattek matbaası, GMK Bulvarı 83/23 maltepe- ankara telefon: [0312] 229 15 02

barbarlığa karşı ekososyalist forum | ankara **21 aralık 2008** | istanbul **10 ocak 2009**

forum ile ilgili ayrıntılar için **www.ekolojistler.org** adresine bakınız.

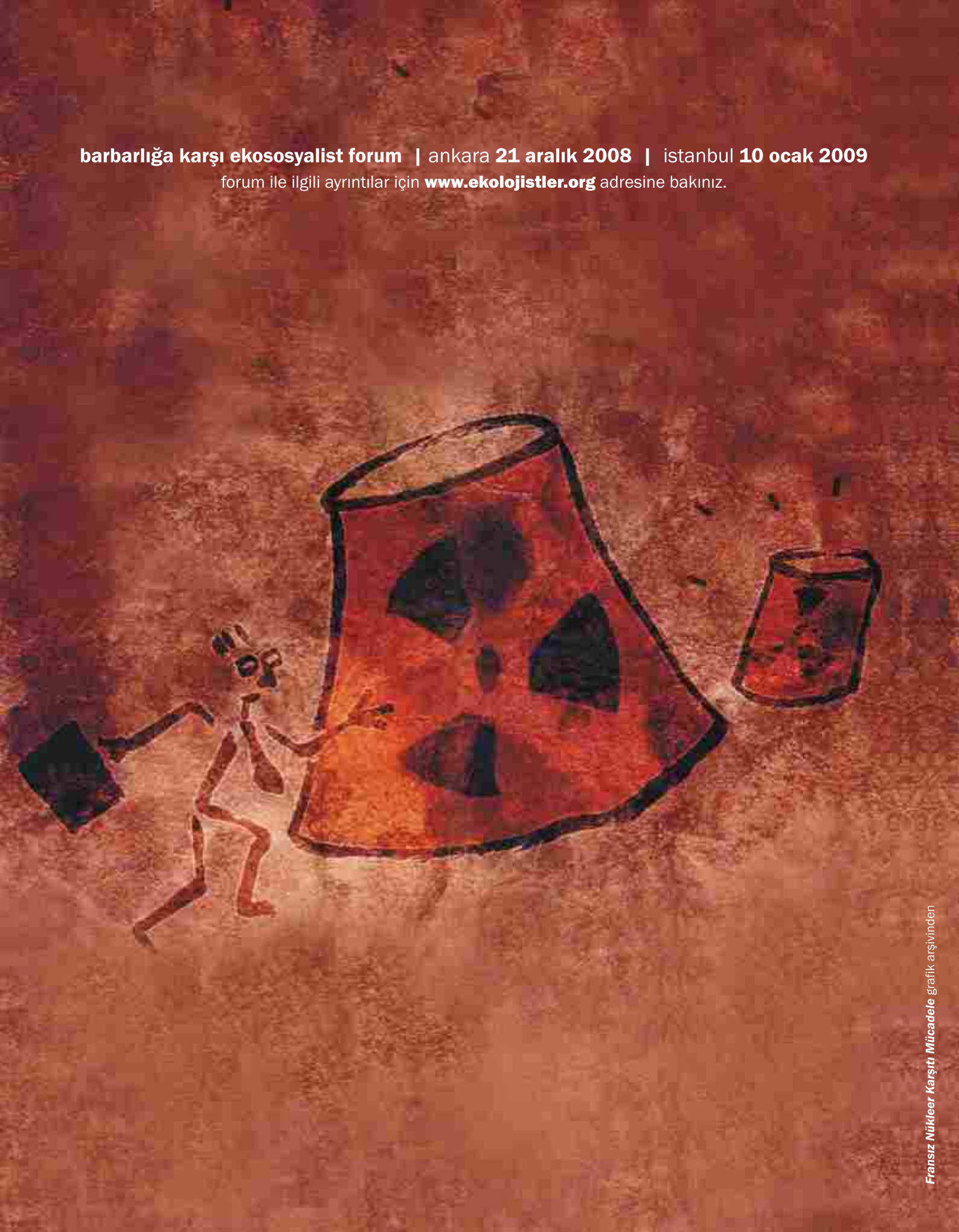

Fransız Nükleer Karşıtı Mücadele grafik arşivinden